

pobrežju, da si košček kruha in polente zasluži in s tem sebe in gladno rodbino preživi. Brezvestni oderuhi prodajajo ubogim ljudem škafo turšice po 9 gld., v tem ko je navadna cena le po 6 gld., in vrh tega še tirjajo, da jim že ob prihodnji žetvi vse povrnejo. Ljudje pa še ne vedo, ali bo letos kaj pridelka, ker je kakor prejšnja leta že zdaj huda suša. Vrh vsega tega je tudi živinska kuga bila in marsikomu 80% živine ugonobila. — Pri vsem tem pa v državnem zboru Dalmatinske železnice, ki bi ljudem vsaj nekoliko zaslužka dale, vedno še rešenja čakajo, ker se bolj mudi s „konfesijelnimi“ postavami in izganjanjem oo. Jezuitov, kakor da se ubogo ljudstvo smrti otme.

Vnanji svet. V nemškem drž. zboru je res obveljala postava, vsled ktere ostane za 7 let stoječe armade 401.000 mož, kar sili vse sosednje države, da neprimerno mnogo stoječih armad pripravljenih imajo ter je Evropa podobna natlačeni kasarni, ljudske mošnje pa — cvilijo. — Zaprtega mučenca, preč. nadškofa Ledohovski-ja, je posvetna sodnija, ki si prisvaja ime „cerkvene“, zdaj tudi od duhovske službe odstavila! — Ker je s tremi škofi tudi mnogo od njih postavljenih duhovnikov v zaporu, je predložila pruska vlada zdaj postavo, kako da se imajo izpraznjena mesta oskrbovati. Zdaj pridejo torej vladni duhovniki — katoliški odpadniki — na vrsto! In kaj porečejo k temu katoliške srenje? Demokratični list „Frankf. Zeitg.“ piše: „Vsi (vladini) računi napravljeni so brez kat. ljudstva, katero stoji, naj reče kdo kar hoče, na strani škofov in duhovenstva, ter ne vidi v strahovanih duhovnikih — državnih hudodelcev, marveč mučence za sv. vero, katerim se izneveriti bilo bi toliko, kot vero zatajiti.“ — Vošnjak in „Narod“ bi pa rekla: „Norasti nemški katoličani, saj vera pri vas nij v nevarnosti!“ —

Za poduk in kratek čas.

0 denarju.

(Iz govora v kat. pol. društvu v Konjicah.)

Denar vsi poznamo; vsak izmed nas si ga želi, in vsak ga potrebuje. Papežu in cesarju, težaku in beraču je denar potrebna stvar. Denar giblje in vlada vse družinsko življenje, ker za denar damo vse, česar ne potrebujemo, in za denar spet vse dobimo, kar potrebujemo. Pregovor torej prav pravi: „Kdor ima denar — je v deželi gospodar.“

Veliko ljudi je, ki denar hvalijo, pa tudi veliko jih je, ki ga preklinjajo, kajti maloktera reč naredi na svetu toliko dobrega in toliko hudega, kakor denar. Tako navadna, potrebna in imenitna reč se mora dobro poznati, dobro rabiti in obračati.

Nekteri mislijo, da je denar bogastvo,

a to je kriva misel, ki bi lahko zakrivila veliko nesreč, ako bi se v djanju izvrševala. Tisti namreč, ki imajo pravico denar delati, kovali bi iz dobrega denarja slabšega in množili papirnatega, da bi ga bilo vedno več — vedno več bogastva — in s tem bi denar prišel ob vso vrednost.

Ker denar ni bogastvo, ne sme tudi gospodarstvu nameniti, gospodar ga ne sme množiti in na kup spravljati, ampak mora z denarjem delati ali gospodariti tako, da bi do bogastva prišel; denar je tedaj gospodarju le sredstvo ali orodje za bogastvo, kakor je igla krojaču, kladvo kovaču, — samo da veliko imenitniše orodje.

Kdor svoje orodje bolje umno in pridno rabi, ž njim koristniše reči prideluje, ta poprej pride do bogastva, tako tudi gospodar, ki denar bolj pridno obrača, ž njim bolj umno gospodari, poprej obogati.

V tem smislu je denar le blago in lebko se ž njim kupčuje in barantuje, kakor z vsakim drugim blagom.

Denarni trgi so po velikih mestih tako imenovane borze, banke, hranilnice i. t. d., ki denar od vseh krajev zbirajo, potem pa ga spet zlasti skoz tovarnice vodijo na vse strani med delavce in ljudstvo.

Ker so ti denarni trgi le po večjih mestih, zato se ondi ne more ves denar od vseh strani nabrati, ampak veliko ga ostane še shranjenega po skrinjah in omarah, kder brez dobička kot mrtvo blago leži. Da bi se tudi tak denar v kupčijo spravil, potrebno bi bilo manjših denarnih trgov med ljudstvom, iz katerih bi se denar spravljal dalje, — potrebne bi bile posojilnice, ki bi v postranskih krajih osnovane manjše svote denarja zbirale ter jih v kupčijo spravljale.

Kar so za raznovrstno blago zraven velikih kolodvorov ob železnicah majhni, to bi bile za denar zraven borz in bank posojilnice.

Umnemu gospodarju je dendenes potrebno z denarjem barantati, pa — modro in pošteno, drugače ga še le lastna škoda zmodri.

Zgodovinska črtica

(Gregor Ursus, ne Veffen.)

Iz Konjic 20. t. m.

Vaš marljivi g. dopisnik iz Celja je v št. 14. „Sl. G.“ priobčil času prav primerne verstice o bratovščini Marije 7 žalosti. Dovolite mi, da prijateljem naše domače zgodovine pojasnim pogršek, ki je iz „Celjske kronike“ v omenjen dopis se vrinol. V Konjicah doslej ni bilo župnika z imenom „Veffen“. V konjiških krstnih bukvah od l. 1604) katerim pa več listov manjka, se nahaja podpis konjiškega župnika, katerega skoraj ni moč brati. Gospod pisatelj „Celjske kronike“ je bral: „Gregor Veffen“ in ga tako v svoji kroniki (str. 172) priobčil. Drugi so omenjeni podpis dru-

gače brali. Alj cela pravda se je hitro končala, ko se je na krstnem kamnu v Konjicah zavalil sledeči napis: GRE. VRS^a*), ARCHIDIAC. PACHALIS**) & PAROCH. GONOVICEN. & C.***) FIERI. CVRAVIT Anno. MDCVIL. To nam jasno poveda, kako se naj nerazločni podpis v krstnih bukvah bere. Po rodu je bil brz ko ne slovenski „Medved“ — alj po šegi tadanjega časa se je zavalil v plajš latinskega medveda (ursus).

Razne stvari.

(Banka „Slovenija“.) V nedeljo dne 19. t. m. imel je upravljeni svet bankin sejo, iz ktere nanzanjamo dvojni veselji glas: prvič, da je doseđanji glavni ravnatelj žl. Treuenstein odstavljen; drugič, da je bilanca (pobot) po upravljenem svetu natanko pregledana in enoglasno odobrena bila. Namesto Treuensteina je za glavnega ravnatelja pridobljen g. Blaške, dosedanji ravnatelj prve česke pozavarovalnice, našim gospodom ravnateljem osebno znan kot izvedenec in — kar je pogravitno — kot poštenjak, ki je iz domoljubnega sočutja težavno službo pri banki „Sloveniji“ z veseljem prevzel. Sreča za banko; s Treuensteinom odpade mōra, ki je tiščala banko in občinstvo, odpade pogravitni napotek, ki je razvoj društva overal. — Prvi občni zbor „Slovenije“ bode v četrtek 28. maja. Voljen bo nov upravljeni svet. — O tem prihodnjic več.

(Globus ali zemeljna kroglja.) Pri Mariboru se je v neki šoli med drugimi učnimi pripomočki tudi „globus“ kupil, ki je natisnjen v Berlinu. Čudno pa je pri tem „globusu“ to, da — ne najdeš „Avstrije!“ Po deželah avstrijskega cesarstva je narisano z debelimi črkami ime: „Deutschland!“ Kje ste c. k. šolski nadzorniki? Je mar res novodobna šola vzrejališče za Nemčijo do Adrije? —

(Bralno društvo.) Visoka c. kr. namestnija je potrdila pravila za „bralno društvo v Lembašu“, kakor so bila po „Slov. Gosp.“ štev. 14. razglašena; kdor tedaj želi enako društvo ustanoviti, se jih zamore po onem navodu poslužiti.

(Sadjoreja.) Sadno drevje letos kaj lepo cvete in obilnega sadu obeta, če ne bo kakove uime; skrbni gospodarji v Lembaški fari so pa tudi letos posebno pridno sadne drevesa sadili, kjerkoli se je dal prostorček najti. Da bi tudi po drugod tako delali!

(Kako Celjani sadjorejo pospešujejo.) Modri mestni zastop celjski je ukazal izrovati vsa sadunosna mlada drevesa, ki so jih očetje Lazaristi na zapadni strani prijaznega griča pri

*) VRSus. V starih pismih se sploh V za U rabi, 9 pa je okrajšan „us“.

**) „Pachalis“ za „Patriarchalis“ — razume se samo ob sebi „oglejski“; torej „višji diakon oglejski“.

***) „Comendator“ kakor so se navadno viši diakoni imenovali. Dopis.

sv. Jožefu zasadili. Po kaki pravici? Le po liberalni nestrpnosti. Zemljišče je namreč cerkveno, in mestni zastop je le samo patron beneficije, ki pripada zdaj oo. Lazaristom. Po novem cerkvenem pravu (celjskem — seveda) sme pa patron tudi v gospodarske pravice segati. Ta ljubi patron je ves drugi svet na hribu gosto sē smrečjem nasadil, na vrhu pa ne sme ne sadu ne sence biti! —

(Javna zahvala.) Prečastita gosp. A. Švinger, župnik in M. Slekovec, kaplan v Središču, darovala sta bukvarnici tukajšne trirazredne ljudske šole 112 knjig, podučnih in znanstvenih, več iztisov društva sv. Mohora itd., in sta tako rekoč, temelj k bukvarnici postavila, za kar se jima tukaj javna zahvala izreče. —

Stefan Kovačič,
nadučitelj.

(Umrli je) v Mariboru dne 20. apr. v 44. letu svojega življenja g. Jos. Essel, ravnatelj realkin, za plučno boleznijo. Bil je pokojni izvrsten učitelj in zdaj moder ravnatelj, ki je poznal veliko vrednost lepega reda in pravičnega strahu pri mladeži, in se potem ravnal. Naj bi vsaj enakega naslednika dobil!

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Dr. Jožef Šuč je imenovan za mestnega župnika v Slov. Gradci. Prestavljeni so gg. kaplani: Jož. Zadavec v š. Roprt v sl. gor.; — Ivan Vrabl v Monšberg; — Jak. Smole v Loče; — Vinc. Bauman k sv. Magdaleni v Mariboru; — Ivan Kunce stopi v začasni pokoj.

Račun

okrajne založnice v Ljutomeru za čas od 15. septembra 1872 pa do 31. decembra 1873.

A. Prijemki.

Pristopnine udov	420 gl. — kr.
Vložnine udov (pod 50 gld.)	3276 „ 89 „
Vložnine udov (nad 50 gld.)	8383 „ 60 „
Podporniki so na obrestih vložili	63643 „ 9 „
Udje se od ujim podeljenih zalog nazaj povrnoli	21624 „ — „
Od zalog plačane obresti	4402 „ 25 „
Na tiskovinah in kolkih povrnjeno	232 „ 19 „
vkupaj	101982 gl. 2 kr.

B. Izdavki.

Na menjice do 6 mesecev udom posojeno	75581 gl. — kr.
Na menjice nad 6 mesecev udom podaljšano 40667 gl.	
Podpornikom in udom od vlog in nadvložnin povrnjeno	19762 „ 7 „